

потрапив у Сад, нестримав слів і сказав: «Я видужаю! Я неодмінно видужаю! – вигукнув він. – Мері! Дікене! Я буду здоровий! І житиму вічно!» [1, с. 274].

Отже, символіка саду у творі Френсіс Бернет робить твір актуальним сьогодні, коли питання гармонії людини з природою набувають нових значень. У контексті сучасних дослідженнях твір є своєрідним нагадуванням проте, що життя в гармонії з природою, сприяє зціленню, особливо в умовах стресу та урбанізації. У цьому вбачаємо універсальність символіки саду у творі. У наступних дослідженнях плануємо розширити аналіз символіки роману «Таємний сад» і загалом творчості Ф. Бернет.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бернет Ф. Таємний сад / Переклад з англійської В. Левицької. Київ: Країна Мрій, 2014. 384 с.

Котис Софія Василівна,
здобувач вищої освіти IV року навчання
першого (бакалаврського) рівня,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник:
Лабащук Оксана Василівна,
доктор філологічних наук, професор,
кафедра української та зарубіжної літератури і
методик їх навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

ГАЇВКИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У СТУДЕНТІВ ФАХОВИХ ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖІВ

Український фольклор є невід’ємною частиною національної культури, що відіграє важливу роль у формуванні ідентичності нашого народу. Володимир Гнатюк (1871-1926), публікуючи на початку ХХ століття свій визначний збірник гаївок [2], уже в першому реченні вступної статті підкреслив: «Гаївки – це окремий жанр обрядових пісень, хоча й нечисельний за кількістю, але важливий завдяки своєму складу, змісту та мелодіям» [1, с. 1].

Гаївки належать до найдавніших форм української народної обрядової поезії, які зберегли свою життєздатність до сьогодні. Це засвідчується не лише стійкістю традицій у народному середовищі, але й їхньою здатністю до постійного оновлення, адаптації та створення нових варіацій. Протягом майже двох століть, починаючи від перших записів гаївок і до сьогодні, було накопичено великий обсяг матеріалів, що дає можливість здійснювати порівняльний аналіз численних варіантів з різних регіонів і часових періодів. Навіть у сучасних варіантах гаївок можна побачити цікаву еволюцію їхніх змістових складових, які в часи підготовки публікації збірника В. Гнатюка лише починали набувати форму, або ж виникли пізніше, що свідчить про безперервний процес розвитку цієї унікальної частини нашої культурної спадщини [3, с. 144].

Гаївки, як важливий елемент української обрядової культури, відіграють значну роль у формуванні національної ідентичності, особливо серед молоді. Їхня унікальність полягає у здатності поєднувати автентичні традиції з сучасними формами виконання, що дозволяє інтегрувати їх у культурне та освітнє життя. У контексті педагогічних коледжів гаївки стають не лише засобом збереження народної спадщини, а й потужним інструментом виховання патріотизму та духовності.

Особливу увагу заслуговує використання гаївок у педагогічному процесі. У Чортківському гуманітарно-педагогічному коледжі імені Олександра Барвінського гаївки стали основою для творчих проєктів, які спрямовані на дослідження, збереження та популяризацію народних традицій [4].

На першому етапі студентам було запропоновано провести польові дослідження у своїй рідній місцевості, де вони мали можливість зануритися в глибину народної традиції через вивчення гаївок. Завдання полягало в зборі текстів та мелодій цих обрядових пісень, які виконували старші члени родини – бабусі, мами, або інші носії місцевих фольклорних традицій. Це дозволяло не лише фіксувати тексти, а й зберігати автентичні мелодії, які багато в чому формують неповторність регіональних варіантів гаївок.

Особлива увага була приділена документуванню унікальних мовних особливостей та символіки, що відображають культурні коди кожного регіону. Важливою частиною дослідження стала ідентифікація фольклорних елементів, що залишаються незмінними, а також аналіз змін, яких зазнають тексти та мелодії через час. Цей аспект дослідження забезпечує збереження автентичності, що є неоціненною цінністю для нащадків.

Під час збору матеріалу студенти мали можливість не тільки зібрати фольклорні тексти, але й усвідомити важливість культурної спадщини. Гаївки, як складова частина обрядової поезії, мають глибоке символічне значення, яке відображає взаємозв'язок людини з природою, ритмами життя і святами. Це особливо актуально в умовах сьогодення, коли Україна переживає період великих змін. Збір гаївок, а також їх аналіз, сприяє зміцненню національної ідентичності, розумінню коренів, що допомагають зберегти стійкість духу нації.

Збираючи матеріал, студенти не лише долучаються до відродження традицій, але й активно сприяють процесу збереження культурної спадщини, що є важливим аспектом в умовах сучасних реалій України. Збереження цієї спадщини стає важливим етапом у розвитку національної свідомості, особливо в контексті боротьби за незалежність і відновлення національної єдності.

На другому етапі реалізації проєкту студенти разом із викладачами зуміли впровадити дух традицій в сучасну реальність, адаптуючи зібрані гаївки до формату масових заходів. Завдання полягало в тому, щоб зберегти автентичність гаївок, не втрачаючи їхнього символічного змісту, але зробити їх актуальними і зрозумілими для молоді. Важливо, що цей процес дозволив інтегрувати гаївки у великий культурний контекст масових заходів, де кожен присутній відчував би зв'язок із нашими коренями. Цей етап роботи мав не лише освітній, але й глибокий патріотичний аспект. Виконання гаївок в оновленому форматі не просто дарує святкову атмосферу, а дозволяє кожному учаснику відчути себе частиною великої нації, що зберігає свої традиції навіть у найскладніші часи. Усе це було покликано зміцнювати національну гордість,

підтримувати дух єдності серед українців та глибше усвідомлювати важливість нашої культурної спадщини для майбутнього країни.

Проект активно залучив студентів коледжу до виконання гаївок, що стало не тільки чудовою можливістю для розвитку їх творчих здібностей, а й глибоким процесом культурного виховання. Спостерігаючи за передачею культурних цінностей від старших до молодших, студенти мали можливість усвідомити, наскільки важливі національні традиції для формування духовної ідентичності кожної людини та розвитку суспільства. Залучення до цього процесу сприяло формуванню у молоді почуття гордості за власну культуру, історію і майбутнє України. Це свято стало яскравим нагадуванням того, як важливо зберігати і примножувати народні традиції. Вони є не лише важливою частиною культурної спадщини, а й потужним інструментом для виховання гідності, патріотизму і національної свідомості серед молоді. У цей складний для нашої країни час, коли ми боремося за свою свободу та незалежність, кожен виступ, кожна гаївка стали не тільки святковим дійством, але й виразом нашої стійкості та непереможності.

Така діяльність дозволяє майбутнім педагогам не тільки засвоїти традиції, але й навчитися інтегрувати культурні елементи у навчальний процес, що є надзвичайно важливим у їхній подальшій професійній діяльності. Для майбутніх педагогів важливо усвідомити, як організовувати культурні заходи, які сприяють формуванню національної свідомості серед учнів. Студенти, залучені до адаптації гаївок і хореографічного оформлення, отримали безцінний досвід роботи в команді, розвитку творчих здібностей та навичок організації масових заходів. Це є необхідною складовою майбутньої педагогічної діяльності, адже вчителі не лише навчають, а й повинні бути культурними наставниками для учнів, передаючи їм важливість традицій, виховуючи у них почуття патріотизму і глибокої поваги до рідної культури.

Збереження національних традицій через виконання гаївок має глибокий педагогічний сенс: студенти, які є майбутніми вчителями, отримують можливість передати ці знання своїм учням. Виховання національної свідомості

та патріотизму, знання рідної культури є основою формування нації, здатної до розвитку і збереження своєї ідентичності в умовах глобалізації та культурних викликів. Цей процес має ключове значення для педагогів, оскільки вони стають не лише передавачами знань, але й активними носіями культурних ідей, які формують майбутнє нашої держави.

Залучення студентів фахових педагогічних коледжів до активної участі в дослідженні та виконанні гаївок сприяє розвитку їхнього патріотичного духу, усвідомлення культурної значущості традицій, а також допомагає формувати стійке почуття гордості за свою країну. Окрім того, така діяльність активно сприяє збереженню автентичності української культури, забезпечуючи її передачу від старшого покоління до молодших, що є важливим етапом у вихованні відповідальних громадян з чітким національним самоусвідомленням.

Включення гаївок у навчальний процес педагогічних коледжів допомагає студентам не тільки вивчати народні традиції, а й інтегрувати ці знання в майбутню професійну діяльність. Педагоги, які виростають на основі таких проєктів, здатні не лише передавати знання, а й активно впливати на формування національної свідомості своїх учнів. Це, у свою чергу, допомагає створити покоління, яке буде вірно своїй культурній спадщині та готове долати виклики сучасного світу, зберігаючи при цьому глибокий зв'язок з рідною землею, її традиціями та історією.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гнатюк В. Гаївки. У *Матеріали до української етнології*. Львів: Накладом НТШ. (Т. 12, с. 1–15). 1909 р.
2. Гнатюк В. Гаївки. Мелодії схопив на фонограф Й. Роздольський, списав Філ. Колесса. *Матеріали до української етнології*. Львів: Накладом НТШ. (Т. 12, с. 267–100). 1909 р.
3. Голубець О. Гаївки в дослідженні Володимира Гнатюка. *Наукові записки. Серія: Літературознавство*. 2001. Вип. Х. С.141–146.
4. Котис С. У педколеджі гаївки оживають! YouTube. URL: <https://youtu.be/oSL5dtMffY8>